

GAZETA LWOWSKA

BIURO REDAKCJI i ADMINISTRACJI:
Lwów, plac Smolki 3. I. p.
Redaktor naczelny przyjmuje codziennie
od godziny 11—12.
Listy należy fransować. — Reklamacje otwarte
wolne od opłaty.

Telefony:
REDAKCJI
21—18
ADMINISTRACJI
21—17

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ciej POPO-
LUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POSWIĄTECZNYCH
REDAKTOR NACZELNY i ODPOWIEDZIALNY
Dr. MARCELI SZAROTA.

CENA
NUMERU
20 gr.

PRENUMERATA:
Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do
domu 4'80 z dostawą 5'30. Zamiejscowa
miesięcznie z przesyłką pocztową 5'30 —
Zagranicą 7'— P. K. O. Nr. 141.690.

Nieźródne mieszanki kaw i herbat poleca F-a ZAKOPANE Lwów Akademicka 24, Leona Sapiehy 25

Koniec wojny gospodarczej.

W dniu 15 czerwca 1925 r. komisarz węglowy Rzeszy niemieckiej wstrzymał całkowicie wwóz węgla polskiego do Niemiec. Ta decyzja rządu niemieckiego stała się bezpośrednią przyczyną wojny celnej między obu krajami. Polska zmuszona została do odwetu i w końcu czerwca wydała zarządzenia ograniczające wwóz szeregu towarów niemieckich. Dla Niemiec stało się to hasłem wprowadzenia cel bojowych na towary polskie.

Wszelki kontakt, wszelkie próby porozumienia zostały przerwane. Pierwsze słabe nawiązanie nici między delegacjami państw następuje dopiero z końcem maja 1926. Prace porozumiewawcze trwają z przerwami cały rok 1926, nie przynosząc żadnych rezultatów. Dnia 9 lutego 1927 Niemcy zagrozili zerwaniem rokowań z powodu wydalenia z Polski czterech Niemców. W trzy dni później rokowania zostają istotnie zerwane i delegacja polska opuszcza Berlin.

Wtedy to sprawę porozumienia ujmują w swe ręce dyplomacja. Rozmowy przeprowadzone przez poselstwo niemieckie w Warszawie z naszym Ministerstwem Spraw Zagranicznych doprowadziły do spisania protokołu z 21 lipca 1927 zaś rozmowy ówczesnego dyrektora departamentu p. Jackowskiego z ministrem Stresemannem do t. zw. protokołu berlińskiego z roku 1927.

Na czele delegacji niemieckiej staje wówczas minister dr. Hermes. Wybór ten nie był dla sprawy szczęśliwy. Dr. Hermes nie był rzecznikiem interesów społeczeństwa i państwa niemieckiego a jedynie pewnej partii niemieckiej, która do traktatu z Polską ustosunkowała się negatywnie. Dopiero ustąpienie dra Hermesa w jesieni 1929 i zajęcie jego miejsca przez posła niemieckiego w Warszawie dra Rauschera ruszyło sprawę z martwego punktu. Od tej chwili rokowania poczęły posuwać się zwolna naprzód i doprowadziły ostatecznie do podpisania handlowego traktatu.

Podstawy traktatu znane są już ze sprawozdań, jakie ukazały się w prasie. Nie jest to — jak słusznie oświadczył w swym wywiadzie prasowym Min. Dr. Twardowski — „traktat mały”. Obejmuje on bowiem olbrzymi zakres stosunków a od „wielkiego” różni się tylko brakiem postanowień o stawkach konwencyjnych. Opiera się on przede wszystkim na zakończeniu wojny celnej, na klauzuli największego uprzywilejowania w dziedzinie celnej i na wzajemnym udzielaniu sobie kontyngentów na import. Traktat tak, jak on się obecnie przedstawia, uważać należy za dobry, gdyż udzielone sobie przez oba państwa koncesje są równoważnościowe. Bo oczywiście tylko taki traktat jest realny, który uwzględni interesy obu stron; traktat faworyzujący jedną tylko stronę, skazany jest na zagładę, gdyż strona pokrzywdzona wymówi go przy pierwszej sposobności.

Zawarty układ powinien stać się podstawą dla normalnej i dla obu stron korzystnej współpracy gospodarczej.

Z ostatniej chwili.

Dalszy ciąg konferencji w sprawie utworzenia nowego gabinetu.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 marca. Dziś o godz. 11-tej rano rozpoczęły się dalsze narady w gabinecie marsz. Szymańskiego. Pierwsza konferencja odbyła się z przedstawicielami przyjdum Stronnictwa Chłopskiego, pos. Dąbskim, O-polskim, Dobrochem i Wroną.

O godz. 12-tej przyjęte było przyjdum klubu Piasta w osobach posła Dębskiego i sen. Średniawskiego.

Wreszcie o godz. 1-ej w dalszej kolejce zjawili się posłowie Ch. D.: Cha-ciński i Gdyk.

O godz. 4-tej popołudniu narady

będą wznowione. Przyjęci będą przedstawiciele N. P. R. i klubu niemieckiego.

Koło żydowskie przyjęte będzie w niedzielę. W poniedziałek odbędą się dalsze konferencje z przedstawicielami Frakcji rewolucyjnej, N. P. R. lewicy i Związku Chłopskiego.

Na tem mają być zakończone konferencje z przyjdum klubów, poczem marsz. Szymański przystąpi do rozmów, dotyczących osobowego składu gabinetu.

Wyniki ciągnięcia loterii klasowej.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 marca. W dzisiejszem ciągnięciu Państwowej Loterii Klasowej padły następujące wygrane: 50.000 zł. — Nr. 31082; 25.000 zł. — Nr. 3501; 15.000 zł. — Nr. 74554, 129340;

15.000 zł. — Nr. 74554, 129340; 5.000 zł. — Nr. 111739, 145315, 23127, 28227, 159551, 205808; 3.000 zł. — Nr. 177565, 128667; 2.000 zł. — Nr. 34542, 197774, 14365, 112931, 140121.

Rządowy program pomocy dla wschodnich prowincji Rzeszy.

Berlin, 21 marca. (PAT.) »Demokratischer Zeitungsdienst« ogłasza zarządzenie, zawarte w uchwalonym wczoraj przez gabinet Rzeszy programie pomocy dla wschodnich prowincji niemieckich. Program ten przewiduje w szerokim zakresie akcję kredytową i melioracyjną dla obszarów położonych na zachód od Województwa pomorskiego. Marchja graniczna otrzymać ma większe subwencje w formie pożyczek bezzwrotnych. Dla umożliwienia prowincjom granicznym z Polską łatwiejszego dostępu do rynków wewnętrznych niemieckich, program przewiduje dla producentów na okres 3 lat zwrot kosztów przewozowych. Dotychczasowa komunikacja kolejowa, biegnąca na pograniczu z zachodu na wschód, uległa gruntownej przebudowie i otrzyma kierunek z pół-

nocy na południe. Na okres najbliższych lat 10 przewidywana jest wzdłuż całego pogranicza polsko-niemieckiego budowa nowych szos, długości przeszło 7.000 km, kosztem ponad 400 milionów mk. Władze m. in. oczekują, że otwarcie nowych warsztatów pracy zapobiegnie bezrobociu i wstrzyma uchodźstwo ludności rolniczej z Prus wschodnich, zwłaszcza w okolicach Jezior Mazurskich. Otwarte być mają wielkie połączenia komunikacyjne wodne. Doniosłe znaczenie przywiązuje program do elektryfikacji terenów pogranicznych, na którą też przeznaczony są znaczne sumy. W dziedzinie polityki kulturalnej, zmierzającej do podniesienia ogólnego stanu kultury prowincji wschodnich, planowana jest budowa nowych szkół i instytucji wychowawczych dla młodzieży.

Dla Polski odegra on doniosłą rolę w dziedzinie rolnictwa. Powstają bowiem dla niego bezsprzeczne możliwości rozwojowe, tak przez zdobycie dla naszej produkcji rolnej, a szczególnie hodowlanej dużego rynku niemieckiego jako konsumenta, jak również przez zapewnienie dla Polski tranzytu dla jej produktów, przez Niemcy do takich rynków jak Francja, Belgja czy Holandia.

Ponadto winien ulec zmianie rozwój stosunków finansowych Polski z zagranicą. Nie da się zaprzeczyć, że stan nieregularnych stosunków wymiennych z Rzeszą utrudniał angażowanie się kapitałów zagranicznych w Polsce, a nawet wprost w wielu kołach zagranicznych podrywał kredyt Polski. Obecnie Polska stanie się niewątpliwie terenem coraz bardziej interesującym dla kapitałów zagranicznych.

Prawdą jest, że nasz przemysł przetwórczy może znaleźć się przejściowo w pewnych trudnościach. W każdym

jednak razie fakt trwania pięcioletniej wojny celnej ukształtował jego sytuację korzystnie. Polska produkcja bowiem w tym właśnie czasie przybrała na sily, zmodernizowała się, dostosowała do potrzeb konsumenta, który przywykłszy do towarów polskich, nie będzie się pochopnie miał niemieckich, które oczywiście spłyną do Polski.

Wszystko to są tylko rachuby i przewidywania. Życie mocniejsze jest ponad pisane prawdy i ono ujawni dopiero rzeczywisty stan rzeczy. Stąd traktat zawarto na rok. Ten rok pokaże czy należy stosunki traktatowe kontynuować w tej samej formie czy też poczynić w nich zmiany. Bądź co bądź słusznie powiedział o traktacie Min. Kwiatkowski: „na każdym od-cinku życia narodowego pokój jest zawsze lepszy niż wojna”.

Odroczenie posiedzenia Sejmu.

Warszawa, 22 marca. (AW.) Marszałek Daszyński odroczył posiedzenie plenarne Sejmu do środy.

Orzeczenie w sprawie b. Min. Miedzińskiego.

Warszawa, 22 marca. Wczoraj w południe doręczono b. Ministrowi Miedzińskiemu orzeczenie Sądu obywatelskiego, powołanego przez przyjdum klubu B. B. W. R. na żądanie Ministra Miedzińskiego, celem rozpoznania zarzutów, stawianych mu w związku ze sprawozdaniem N. I. K. P. Orzeczenie podpisane jest przez członków sądu obywatelskiego, w skład którego wchodził jako przewodniczący gen. Rydz-Smigły, jako członkowie: Anusz, Bogucki, gen. Sosnkowski, prof. Zawadzki. Orzeczenie umotywowane jest obszernie na 7 stronach pisma maszynowego, kończy się konkluzją, że b. Minister Miedziński nie uchybił zasadom honoru.

Zjazd lekarzy powiatowych.

Drohobycz, 22 marca. (AW.) Obradował tu zjazd lekarzy powiatowych, na którym był obecny Wojewoda lwowski p. Goluchowski.

Megafony na dworcach.

Warszawa, 22 marca. (AW.) Min. Komunikacji otrzymało ofertę na urządzenie instalacji megafonowych na dworcach. W ten sposób sygnalizowaliby odejście i przybycie najbliższych pociągów. Megafony byłyby obsługiwane przez bileterów. Oferta pochodzi od jednego z przedsiębiorstw francuskich.

Huragan w Szwecji.

Sztokholm, 21 marca. (PAT.) Nad Szwecją i Finlandją przeszła nocy wczorajszej silna burza śnieżna. Wichura spowodowała przerwę w komunikacji telegraficznej na niektórych liniach Szwecji środkowej, gdzie wykościł się również pociąg pasażerski. Na szczęście ofiar w ludziach nie było. Na wodach Szwecji i Finlandji zdarzyło się kilka parowców. Ofiar w ludziach nie było.

Śmierć turystów w górach.

Chamonix, 21 marca. (PAT.) Lawina porwała 4 turystów niemieckich, z których 2 ponieśli śmierć na miejscu. Dwaj pozostali, po wielkich trudach, zdołali powrócić do miejsca, z którego wyruszyli.

Wyjazd osadników do Peru.

Warszawa, 21 marca. (AW.) Pierwsza partja osadników polskich do Peru na tereny spółdzielni osadniczej »Kolonja polska« wyjechała wczoraj. Na dworcu wyjeżdżających żegnali przedstawiciele zarządu spółdzielni z prezesem sen. Boguszewskim. Następna partja członków spółdzielni wyjedzie do Peru 9 kwietnia b. r. Osadnicy udają się na teren koncesyjny.

Artur James Balfour.

W dniu 19 marca — jak już wiadomo z doniesień prasy — zmarł na wsi, niedaleko Woking, w dobrach swego brata, jeden z największych Anglików współczesnej doby, Lord Artur James Balfour of Tarpwain, w 82 roku swego życia.

Nielatwo jest nakreślić żywot i scharakteryzować działalność tego znakomitego polityka angielskiego z wielkiej dynastji Cecilów, tego męża stanu, który był jedną z gwiazd błyszczących czasów wiktoriańskich i edwardowskich.

Urodzony 25 lipca 1848, wykształcony na wzorowego gentlemana w londyńskich „colleges” i w uniwersytecie w Cambridge, obdarzony przez naturę zarówno piękną postacią, jak niepopolitemi zdolnościami, rozpoczął swoją karierę pod skrzydłami wielkich ludzi.

Wuj jego, a słynny premier Wielkiej Brytanji, lord Salisbury, bierze go odrazu w młodości do swego boku. Balfour zostaje jego prywatnym sekretarzem i towarzyszy mu w r. 1878 na kongres berliński; w kilka lat potem jest już młody dyplomata sekretarzem stanu dla Szkocji, a w r. 1887 mianowano go głównym sekretarzem stanu dla Irlandji.

Na tym pierwszym swoim wybitnie politycznym posterunku, objętym w momencie wielkich zawichrzeń w Irlandji, niedługo po zamordowaniu w dublińskim parku poprzedniego wicekróla i sekretarza stanu Irlandji, — okazuje Balfour pierwszorzędną swoje zdolności administracyjne. Nazywany zrazu przez Irlandczyków „piękną Fanny”, zdobywa sobie niebawem, na skutek swej nieustępliwej energii w tłumieniu zamieszek, nazwisko „krwawego Balfoura”. Dzisiaj — jak pisze Wickham Steed — politycy autonomicznej Irlandji chwalą jednak tę energję Balfoura i naśladowają ją sami, względem swoich rodaków.

Już w r. 1874 był Balfour posłem do angielskiej Izby Gmin. W r. 1891 — po opuszczeniu Irlandji oddaje się karierze polityczno-parlamentarnej, staje na czele partji konserwatywnej, t. zw. unionistycznej. Otrzymuje godność pierwszego lorda skarbu (ministra skarbu), broni polityki Salisbury'ego względem Boerów, należy do najwybitniejszych działaczy brytyjskich w ówczesnym rządzie.

Po dymisji Salisbury'ego sam zostaje premierem i na stanowisku tem utrzymuje się do r. 1905.

Nie są to dla Balfoura najmiłsze czasy. Zmuszony jest lawirować wśród ówczesnych walk w łonie partji konserwatywnej o politykę celną angielską i kwestję wolności handlu. Ale dokonywa też wtedy czynów niemałej wagi na polu polityki zagranicznej, w której ma zawsze szczęśliwszą rękę, niż w polityce wewnętrznej. Doprowadza do skutku w r. 1902 aljans anglo-japoński a korzystając z naprężenia stosunków anglo-niemieckich, rzuca w r. 1904 podwaliny pod późniejszą „Entente cordiale” między Anglią a Francją, która tak doniosłą rolę miała potem odegrać w czasie Wojny Światowej.

W r. 1906 pada ofiarą ogromnej wyborczej klęski konserwatystów; przestaje być premierem i leaderem partji; ze spokojem i wytwornym uśmiechem na ustach, wycofuje się w „zacznie domowe” na szereg lat, oddaje się studjom literackim, pisze i drukuje mądre książki filozoficzne, poświęca się muzyce, golfowi (w którym był mistrzem), pływaniu i tennisowi.

Ale był zbyt mądrym, zbyt silną i oryginalną indywidualnością, aby go długo zostawiono w spokoju. W roku 1915, w pierwszym roku wojny, zostaje szefem admiralicji w gabinecie Asquitha i z zapalem ogromnym rzuca się w odbudowę floty brytyjskiej, sprowadzając przez to z czasem ban-

kructwo niemieckiej blokady łodziami podwodnymi.

Gdy Lloyd George zlużował Asquitha na stanowisku premiera, lord Balfour trwa dalej, zostaje ministrem

Opozycja Klubu Narodowego.

Warszawa, 22 marca. (AW.) Wczoraj o godz. 4 popoł. marszałek Szymański przyjął przedstawicieli klubu narodowego w osobach sen. Głabińskiego i posłów Rybarskiego i Winiarskiego. Inni zaproszeni posłowie z tego

spraw zagranicznych po Sir Edwardzie Grey'u.

Wprawdzie z jakimś filozoficznym sceptycyzmem ulega wtedy przewadze indywidualności i energii Lloyd George'a, ale — mimo tego — zdobywa zasługi niepoślednie; gdy Stany Zjednoczone wmisczały się do wojny świa-

klubu nie zjawili się. Rozmowa trwała niespełna 10 minut i sprowadziła się do oświadczenia posła Rybarskiego, że klub pozostaje i pozostawać będzie w opozycji do każdego Rządu po maju 1926 r.

Nowy manewr Lloyd George'a.

Koalicja liberałów z Labour Party.

Londyn, 21 marca. (PAT.) Krążą tu pogłoski, że Lloyd George prowadzi rokowania z rządem. Członkowie lewego skrzydła Labour Party oświadczyli, że celem tych rokowań jest utworzenie umiarkowanej koalicji, w skład której weszliby przedstawiciele Labour Party i stronnictwa liberalnego, łącząc się w celach obrony wolnego handlu. Pozwoliłoby to rządowi zlikwidować trudności, których źródłem jest postępowanie lewicy.

Londyn, 21 marca. (PAT.) Wczo-

raj wieczorem podczas czytania projektu rządowej ustawy węglowej, konserwatyści wnieśli poprawkę do części ustawy o cenach węgla. Poprawkę Izba odrzuciła w pierwszym czytaniu większością 45 głosów, w drugim czytaniu większością 54 głosów. Zgodnie z zapowiedzią, liberałowie wstrzymali się od głosowania. Obecnie klub parlamentarny stronnictwa naradza się nad zajęciem stanowiska w trzecim czytaniu billu, które odbędzie się w ciągu przyszłego tygodnia.

Masowe zatrucie gazem w Warszawie.

3 robotników zmarło, 13 odwieziono do szpitala.

Warszawa, 22 marca. (AW.) Wczoraj w wielkim kanale, biegnącym pod ulicą Wolską, wskutek nagłego napływu gazów trujących, znalazło śmierć 3 robotników a 13 uległo ciężkiemu zatruciu. Kiedy stwierdzono wydobywanie się gazów, w kanale przebywało 6 robotników. Na pomoc pospieszili im inni robotnicy, tracąc jednak przy-

tomność i siły. Na miejsce przybył oddział straży ogniowej, który rozpoczął akcję ratunkową. Przyczyną tragicznego zajścia, było pęknięcie wielkiego zbiornika w fabryce chemicznej przy ul. Dworskiej, zawierającego kwas siarczany. 15.000 l kwasu rozlało się na ziemię i spłynęło do rynsztoku.

Fiasko konferencji morskiej.

Briand i Tardieu nie powrócą do Londynu.

Londyn, 21 marca. (PAT.) Tardieu nie przybędzie do Londynu na Weekend, nie przewidując pożytku z rokowań w obecnym stadium konferencji. Wobec tego sytuacja zaczyna się wyjaśniać definitywnie w sensie negatywnym. Nagły wyjazd Brianda coraz wyraźniej, mimo odmiennych zapewnień angielskich, zaczyna wyglądać na trzaśnięcie drzwiami, jakkolwiek Briand zachował niejako pozory, spożywając pożegnalny obiad z Mac Donaldem. W każdym razie niema mowy chwilo-wo o powrocie Brianda i Tardieu, co równa się zawieszeniu konferencji.

Wiadomości z Rzymu o uchwałach naczelnej rady faszystowskiej są również niepomysłne dla konferencji, albowiem — jak wiadomo — rada faszystowska zajęła nieustępliwe stanowisko w sprawie parytetu sił morskich Francji i Włoch.

Wreszcie wbrew balamutnym informacjom prasy angielskiej i amerykańskiej, szerczonym przed tygodniem nawet przez Reutera, nie osiągnięto żadnego porozumienia między Ameryką i Japonią.

W tym stanie rzeczy trudno więc oczekiwać jeszcze pomyślnego wyniku konferencji, chyba że w ostatniej chwili Anglicy przyjdą do przekonania, że jednak należą do Europy i zgodzą się na udzielenie gwarancji bezpieczeństwa.

W tym sensie znamienny jest artykuł tygodnika „New Leader”, w którym znany publicysta Labour Party, Brailsford, broniąc śmiało tezy francuskiej jako uzasadnionej, stwierdza, że Francuzi mają wszelkie powody do żądania zwiększenia gwarancji bezpieczeństwa zwłaszcza wobec zmian w

polityce brytyjskiej. Zdaniem Brailsforda, takie fakty, jak zachowanie się Snowdena w Hadze, akcja Mac Donalda w Ameryce, przesadne pielęgnowanie aljansu narodów anglosaskich oraz angloamerykańska hegemonja w świecie, wszystko to zdaje się wpajać przekonanie, że Anglja oddala się od Europy i że idea Ligi Narodów zaczyna odgrywać już tylko drugorzędną rolę w polityce angielskiej.

Podobnie znany poseł Labour Party, Kennworthy, pisze w artykule p. t. „Powiedzcie narodowi prawdę”, że bankructwo konferencji zostanie spowodowane nie postulatami Francji i Włoch, lecz uchyleniem się Anglii i Ameryki od rozważenia zagadnienia wolności mórz i od spółdzielni na morzu w wypadku wybuchu wojny.

Owóż te głosy są bardzo znamienne i warto je przytoczyć jako antytezę pewnych czynionych z innej strony usiłowań przerzucenia odpowiedzialności za niepowodzenie konferencji na Francję lub Włochy.

Londyn, 21 marca. (PAT.) W przebiegu narad konferencji morskiej nie ma zmian. Premier Mac Donald oświadczył, że nie jest jego zamiarem wywieranie jakiegokolwiek nacisku na Francję lub Italję w kierunku podjęcia propozycji, mających ruszyć konferencję z martwego punktu. Według Agencji Reutera, Tardieu i Briand nie powrócą do Londynu, póki nie zostaną wysunięte nowe propozycje.

Londyn, 21 marca. (PAT.) W kołach konferencji morskiej panuje głęboka depresja. Delegacja francuska postanowiła powrócić do Paryża po widzeniu się z Grandim dziś wieczorem.

owej, jedzie do Waszyngtonu i jest „doradcą wojennym” Ameryki, chroniąc ją od wielu błędów, popełnionych już przez Anglię. Balfour jest też tym, który przeczuwa, że wojna przyniesie wielkie zmiany i nowe idee i że trzeba im przygotować drogę; on jest twórcą słynnej „Balfour Declaration”, stwarzającej w Palestynie żydowskie ognisko narodowe (national home), on zdaje sobie sprawę i popiera w gabinecie Lloyd George'a dążności niepodległościowe i państwowotwórcze Polaków, Czechów i Jugosłowian.

Bez niego — powiada Steed — propaganda angielska za wolnością tych narodów nie byłaby przez rząd Lloyd George'a podjęta.

W czasie pertraktacyi wersalskich usuwa się w cień; zostawia pierwsze skrzypce Lloydowi George'owi, obserwuje go zdaleka, cieszy się jego energicznymi i kanciastymi występami, nie tyle może jako polityk, a raczej jako artysta-esteta, któremu sprawa przyjemność patrzeć na to, co jest przejawem życia, energii czy sztuki.

Później (po ustąpieniu w r. 1919 z urzędu ministra spraw zagranicznych) występuje jeszcze niejednokrotnie czynnie na wielkiej arenie polityczno-dyplomatycznej.

Jest w r. 1921 szefem delegacji angielskiej na konferencję morską w Waszyngtonie, gdzie zyskuje sobie ogromną sympatię purytańskiego Nowego Jorku, którą traci w roku 1922 przez głośną swoją notę do rządu Stanów Zj. w sprawie wojennych długów angielskich. Przez jakiś czas wylania się znowu jako minister spraw zagranicznych, w zastępstwie Lorda Curzona.

Największymi jego dziełami z czasów powojennych były: postawienie sprawy spłaty długów wojennych Anglii wobec Ameryki, gorące i nieustanne popieranie idei rozbrojenia światowego, wreszcie postawienie przed 4 laty kwestji stosunku Anglii do jej dominjów kolonialnych w sensie zupełnie nowym, autonomicznym, zmierzającym do przebudowania światowej po tęgą imperjum brytyjskiego na nowych podstawach.

Lord Balfour był człowiekiem niepopolitym.

Nazywano go często wielkim dyletantem, chłodnym sceptykiem, typowym człowiekiem kompromisów, grającym mistrzowsko na zwłokę, na niezdecydowanie, na oportunizm.

Było w nim wiele z filozofa-sceptyka, patrzącego z uśmiechem refleksji na sprawy ludzkie. Przecież sam napisał szereg dzieł filozoficznych, np. „Obronę wątplenia filozoficznego”, „Podstawy wiary”, „Wstęp do studjum teologii”, „Krytycyzm i piękność”, „Teizm i humanizm” itd.

Coś z tych ukochanych studjów przyłgnęło też na zawsze do jego pięknego, okraszonego mądrym uśmiechem oblicza i do jego działań polityczno-dyplomatycznych. Jakby pojmował i rozumiał, więcej, niż jest w możności pojąć fachowy, choćby najtęższy, polityk!

Ta filozofja, ten pogodny sceptycyzm pozwalał mu rzucać najwyższe dostojęstwa bez żalu, ustępować miejsca i pierwszeństwa innym, zachwycać się nieraz Lloydem George'm, z którym duchowo nie miał nic a nic wspólnego, poskramiać Irlandczyków i bronić potem wolności Irlandji i wszystkich innych narodów, rzucać fotel premiera dla pracy naukowej i dla ulubionego golfa.

Był twórcą arcydzieł polityki i dyplomatycznych posunięć, a równocześnie winowajcą błędów i poślizgnięć politycznych, ale zawsze... w wielkim stylu.

W Anglii należał do najpopularniejszych osobistości, a nawet najskrajniejsza opozycja otaczała go czcią i respektem.

Gorący patrjota angielski, Anglik „w każdym calu” — utrzymał się w swym szlachetnym, tradycyjnym stylu aż do zgonu. W.

